

VENDIM
Nr. 9, datë 15.3.2013

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Bashkim Dedja	kryetar i Gjykatës Kushtetuese		
Vladimir Kristo	anëtar i	“	“
Xhezair Zaganjori	anëtar i	“	“
Vitore Tusha	anëtare e	“	“
Sokol Berberi	anëtar i	“	“
Altina Xhoxhaj	anëtare e	“	“
Fatmir Hoxha	anëtar i	“	“
Admir Thanza	anëtar i	“	“

me sekretare Blerina Basha, në datën 11.12.2012, mori në shqyrtim në seancë gjyqësore mbi bazë dokumentesh, çështjen nr. 45/18 Akti, që i përket:

KËRKUES: Leonard Trokthi

SUBJEKTE TË INTERESUARA: Nexhmie Nika, Gjela Ndoj, Gjin Trokthi, në mungesë.

OBJEKTI: Shfuqizimi si antikushtetues i vendimit nr. 00-2012-1572, datë 22.6.2012 të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë (dhoma e këshillimit), me të cilin është vendosur mospranimi i rekursit dhe i vendimit nr. 246, datë 16.2.2010 të Gjykatës së Apelit Tiranë, dhe dërgimin e çështjes për rigjykim në Gjykatën e Apelit Tiranë.

Pezullimi i ekzekutimit të vendimit nr. 70/60, datë 23.1.2009 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Kurbin, lënë në fuqi me vendimin nr. 246, datë 16.2.2010 të Gjykatës së Apelit Tiranë.

BAZA LIGJORE: Nenet 42, 131/f, 134/1/g të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë; neni 6 i Konventës Europiane të të Drejtave të Njeriut; nenet 27, 45 dhe vijues të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”.

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoji relatorin e çështjes, Admir Thanza; mori në shqyrtim pretendimet me shkrim të kërkuarit, që kërkoj pranimin e kërkesës dhe prapësimet me shkrim të subjekteve të interesuara, Nexhmie Nika dhe Gjela Ndoj, që kërkojnë rrëzimin e kërkesës, si dhe diskutoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I

1. Mbështetur në vendimet gjyqësore dhe në aktet e ndodhura në dosjen gjyqësore, rezulton se Nexhmie Nika dhe Gjela Ndoj (subjektet e interesuara), kanë qenë punonjëse të një ndërmarrjeje, të ndodhur në Laç. Në vitin 1992, bazuar në ligjin nr. 7512, datë 10.8.1991 “Për privatizimin e ndërmarrjeve shtetërore”, subjektet e interesuara, së bashku me punonjësit e tjerë, kanë privatizuar ndërtesën prej 115.2 m², në të cilën punonin.

2. Me vendimin nr. 380/46, datë 25.11.1993 të Gjykatës së Rrethit Laç (i cili ka marrë formë të prerë në datën 30.12.1993), ndërtesa e mësipërme është pjesëtuar. Në bazë të këtij vendimi subjektet e interesuara përfitonin secila një sipërfaqe prej 11.5 m² të ndërtesës. Megjithatë, ky vendim nuk përcaktoi saktësisht pozicionimin fizik të këtyre sipërfaqeve.

3. Me vendimin nr. 7, datë 11.1.1994 të Komisionit të Kthimit dhe Kompensimit të Pronave, familjes Trokthi, anëtar i së cilës është Leonard Trokthi (kërkuar), i është njohur pronësia mbi truallin mbi të cilin është ngritur ndërtesa e sipërpërmendur.

4. Në vijim, kërkuar i ka blerë disa prej bashkëpronarëve sipërfaqen e tyre takuese në ndërtesë dhe ka nisur të zhvillojë aktivitet ekonomik në të.

5. Duke vlerësuar se kërkuar i kishte zaptuar pjesën e tyre takuese dhe po e shfrytëzonte vetëm për vete, subjektet e interesuara i janë drejtuar me padi Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Kurbin me objekt kthim sendi

dhe shpërblim dëmi dhe palë të paditur kërkuesin dhe subjektin e interesuar, Gjini Trokthi. Gjatë zhvillimit të gjykimit, kërkuesi ngrii kundërpadi me objekt njohjen pronar mbi tërësinë e sipërfaqeve të ndërtesës. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Kurbin, me vendimin nr. 70/60, datë 23.1.2009, vendosi pranimin e padisë dhe rrëzimin e kundërpadisë.

6. Për shfuqizimin e vendimit të mësipërm, kërkuesi dhe i padituri tjetër, Gjini Trokthi, paraqitën ankim pranë Gjykatës së Apelit Tiranë. Kjo gjykatë, me vendimin nr. 246, datë 16.2.2010, vendosi lënien në fuqi të vendimit nr. 70/60, datë 23.1.2009 të sipërpërmendur.

7. Kundër vendimit të mësipërm të Gjykatës së Apelit Tiranë kërkuesi dhe i padituri tjetër, Gjini Trokthi, paraqitën rekurs pranë Gjykatës së Lartë, Kolegji Civil i së cilës, në dhomën e këshillimit, me vendimin nr. 00-2012-1572, datë 22.6.2012, vendosi mospranimin e tij për shkak se nuk përmbante shkaqe nga ato që parashikon neni 472 i Kodit të Procedurës Civile.

II

Pretendimet – parashtruar Gjykatës Kushtetuese

8. **Kërkuesi** i është drejtuar Gjykatës Kushtetuese (Gjykata), duke pretenduar shfuqizimin e vendimeve objekt kërkese. Ai ka parashtruar në mënyrë të përmblëdhur se:

8.1 Vendimet e Gjykatës së Rrethit dhe Apelit nuk janë arsyetuar në mënyrë të përshtatshme, duke shkelur kështu standardin kushtetues, sipas të cilit vendimet gjyqësore duhet të jenë të arsyetuara dhe logjike. Vendimet e të dyja gjykatave të faktit kanë pasaktësi të dukshme, kontradikta dhe alogjizma të tillë që e bëjnë vendimin e formës së prerë krejtësisht të paqartë dhe të paekzekutueshëm.

8.2 I padituri tjetër, Gjini Trokthi, nuk ka asnjë lidhje juridike me subjektet e interesuara dhe për këtë arsye, nuk gëzonte legjitimitetin pasiv për t'u paditur. Gjithashtu, pavarësisht faktit që ky i paditur nuk ka ngritur asnjëherë kundërpadi, gjykatat e konsiderojnë prapë se prapë si të “paditur kundërpaditës”.

8.3 Gjykata e Apelit Tiranë ka shkelur të drejtën e kërkuesit për akses në gjykatë. Kërkuesi dhe i padituri tjetër, Gjini Trokthi, kanë ngritur një sërë shkaqesh që edhe pse gjejnë pasqyrim në pjesën hyrëse të vendimit të Gjykatës së Apelit Tiranë, nuk marrin përgjigje në pjesën arsyetuese. Ndër të tjera, nuk gjejnë përgjigje pretendimet në lidhje me kontradiktat e vendimit të Gjykatës së Rrethit Kurbin apo fakti që vendimi është i paekzekutueshëm.

8.4 Gjykata e Lartë ka shkelur të drejtën e kërkuesit për akses në gjykatë. Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, gjatë shqyrtimit të rekursit dhe të materialeve të dosjes gjyqësore duhej të kishte konstatuar se si në rekurs, ashtu edhe në ankim ishin paraqitur argumente të mjaftueshme për të vendosur kalimin e çështjes për shqyrtim në seancë plenare.

9. **Subjektet e interesuara**, Nexhmie Nika dhe Gjela Ndoj, gjatë gjykimit parashtruan se gjykatat e juridiksionit të zakonshëm kanë zhvilluar një proces të rregullt ligjor, duke prapësuar se:

9.1 Prona objekt konflikti është pjesëtuar me vendim të formës së prerë në vitin 1993, duke marrë secila nga subjektet e interesuara një sipërfaqe prej 11.5 m², sipas kufizimeve të përcaktuara e të pranuar prej vetë atyre. Kjo pronësi është regjistruar pranë Zyrës së Regjistrimit të Pasurive të Paluajtshme, Kurbin.

9.2 Subjektet e interesuara janë pronare të ligjshme të dy pjesëve prej 11.5 m² secila, ç'ka pranohet dhe nga vetë kërkuesi në pretendimet e tij. Gjithashtu, me vërtetimin e pronësisë nr. 153, datë 9.4.2008, rezulton se pjesët e pronës që janë blerë nga kërkuesi kufizohen në anën lindore me pjesë të pronës së subjekteve të interesuara. Pretendimi se pjesëtimi i pronës ka qenë i parregullt, pasi nuk është përcaktuar vendndodhja e pjesës së secilës prej subjekteve të interesuara, nuk është i bazuar. Sikur ky pretendim të qëndronte, atëherë kërkuesi nuk do të mund të blinte 8 njësitë e tjera të pronës, nuk do të mund t'i regjistronte ato dhe prona e tij nuk do të mund të kufizohej në anën lindore me atë të subjekteve të interesuara.

9.3 Kërkuesit, edhe pse është njohur pronar, nuk i është kthyer në asnjë moment pronësia mbi këtë truall ku është ndërtuar godina. Pronësia e subjekteve të interesuara është njohur me vendim të formës së prerë, prandaj kundërpadia nuk mund të pranohet.

9.4 Zgjidhja e dhënë nga gjykatat është e drejtë, prandaj pretendimet e paraqitura në kërkesë nuk qëndrojnë.

III Vlerësimi i Gjykatës Kushtetuese

1. Mbi legjitimitimin e kërkesit

10. Në zbatim të nenit 131, shkronja “F” të Kushtetutës “Gjykata Kushtetuese vendos për gjykimin përfundimtar të ankesave të individëve për shkeljen e të drejtave të tyre kushtetuese për një proces të rregullt ligjor”.

11. Në dritën e këtij rregullimi kushtetues, Gjykata vëren se në pretendimin e dytë kërkuar nuk paraqet argumente në lidhje me shkeljen e së drejtës së tij për proces të rregullt ligjor, por të një personi tjetër, Gjin Trokthi.

12. Rrjedhimisht, Gjykata vlerëson se kërkuar nuk legjitimohet në paraqitjen e pretendimit të dytë, pasi ky pretendim nuk i referohet mbrojtjes së të drejtës kushtetuese për një proces të rregullt ligjor të kërkuar, por të një personi tjetër.

13. Po kështu, çështja e legjitimitit të kërkuar, për të shtruar për shqyrtim përpara Gjykatës Kushtetuese pretendimin e tretë, duhet analizuar në përputhje me nenin 131 shkronja “F” të sipërpërmendur. Sipas vendimmarrjes konstante të Gjykatës, shprehja “gjykimin përfundimtar”, që kushtetubërësi ka përdorur në këtë dispozitë, parashikon që një kërkuar mund t’i drejtohet Gjykatës Kushtetuese vetëm pasi të ketë shteruar mjetet juridike. Shterimi i mjeteve juridike nënkupton që ankuesi duhet të shfrytëzojë në rrugë normale mjetet juridike, të cilat janë të përshtatshme, të disponueshme dhe efikase për një çështje konkrete (vendimet nr. 6, datë 31.3.2006 dhe nr. 27, datë 20.6.2007 të Gjykatës Kushtetuese). Shterimi i mjeteve të ankimit është trajtuar edhe nga jurisprudenca e Gjykatës Europiane për të Drejtat e Njeriut, e cila në çështjen “Qufaj kundër Shqipërisë” është shprehur se ankuesit duhet të përdorin mjetet ligjore, që sipas sistemit juridik të brendshëm, janë zakonisht në dispozicion të palëve dhe të mjaftueshme për të vënë në vend të drejtat e shkelura.

14. Shterimi i mjeteve është parakusht që duhet përmbushur nga kërkuar, i cili, para se t’i drejtohet Gjykatës Kushtetuese, duhet të vërtetojë se ka përdorur të gjitha mjetet ligjore të njohura nga ligji dhe të mjaftueshme për të rivendosur të drejtat e shkelura.

15. Në pretendimin e tretë kërkuar argumenton që disave prej parashtrimeve të tij nuk u është dhënë shprehimisht përgjigje nga Gjykata e Apelit, edhe pse ato ishin thelbësore për gjykimin. Gjykata Kushtetuese çmon se për të rivendosur në vend të drejtën që kërkuar vlerëson se i është shkelur, ekzistonte mjeti i rekursit, me anë të të cilit kërkuar mund të investonte Gjykatën e Lartë me shqyrtimin e shkeljes së pretenduar. Megjithatë, mbështetur në dosjen gjyqësore, Gjykata vëren se kërkuar nuk e ka ngritur këtë pretendim në rekursin drejtuar Gjykatës së Lartë.

16. Në këto kushte, Gjykata vlerëson se kërkuar nuk arriti të provojë që për pretendimin e tretë ka shteruar mjetet juridike efektive që kishte në dispozicion dhe, për këtë arsye, ai nuk mund të legjitimohet në paraqitjen e këtij pretendimi përpara saj.

2. Mbi themelin e kërkesës

17. Kërkuar i është drejtuar Gjykatës Kushtetuese me pretendimin se vendimet e gjykatave që kanë gjykuar çështjen i kanë cenuar atij të drejtën kushtetuese për një proces të rregullt ligjor. Sipas tij, vendimi i Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Kurbini dhe ai i Gjykatës së Apelit Tiranë përmbajnë pasaktësi dhe paqartësi në atë masë sa të bëjnë vendimet objekt kërkesë jologjike dhe të paekzekutueshme. Këtë pretendim kërkuar e ka ngritur edhe në rekursin drejtuar Gjykatës së Lartë e cila, me vendimin objekt kërkesë, ka vlerësuar se nuk përfshihej në shkaqet e parashikuara nga neni 472 i Kodit të Procedurës Civile.

18. Për gjykimin në Gjykatën e Lartë, Kodi i Procedurës Civile sanksionon se rekursi, ndër të tjera, duhet të përmbajë shkaqet për të cilat kërkohet prishja e vendimit, duke iu referuar normave ligjore mbi të cilat mbështetet (neni 475/ç) dhe se shqyrtimi i çështjes në kolegjet seleksionuese konsiston në një vlerësim të këtyre shkaqeve. Nëse rekursi bëhet për shkaqe të ndryshme nga ato që i lejon ligji, ai nuk pranohet dhe mospranimi i tij vendoset nga kolegji i Gjykatës së Lartë, në dhomën e këshillimit (neni 480).

19. Në linjë me dispozitat e mësipërme, Gjykata Kushtetuese ka një vendimmarrje të konsoliduar, sipas së cilës është kompetencë e Kolegjit Civil (dhoma e këshillimit) të analizojë dhe vlerësojë, nëse shkaqet e ngritura në rekurs janë në përputhje me kërkesat e ligjit. Në rast se Kolegji, në dhomën e këshillimit, krijon bindjen se shkaqet e ngritura në rekurs objektivisht nuk ekzistojnë në dosjen gjyqësore, atëherë është në kompetencën e tij të vendosë, në pajtim me kërkesat ligjore, mospranimin e çështjes për shqyrtim në seancë

gjyqësore.

20. Megjithatë, ky standard nuk duhet kuptuar sikur i mundëson Gjykatës së Lartë ushtrimin e kompetencës së mësipërme në mënyrë diskrecionare. Gjykata Kushtetuese rithekson se standardet kushtetuese për një proces të rregullt ligjor duhen respektuar në të gjitha fazat e gjykimit, përfshirë këtu shqyrtimin e rekursit nga Gjykata e Lartë, në dhomë këshillimi. Rekursi ishte i vetmi mjet procedural në dispozicion të kërkuarit me anë të të cilit ai mund të kishte akses në Gjykatën e Lartë, duke investuar këtë të fundit me shqyrtimin e pretendimeve të tij.

21. Në këtë aspekt, në zbatim të parimit *iura novit curia*, Gjykata vlerëson se, në thelb, çështja që shtrohet për shqyrtim përpara saj konsiston në vlerësimin nëse kërkuarit i është cenuar e drejta për proces të rregullt ligjor nëpërmjet mohimit të së drejtës kushtetuese për akses në gjykatë.

22. Gjykata ka vlerësuar edhe më parë se administrimi i mirë i drejtësisë fillon me garancinë që një individ të ketë akses në gjykatë, për t'i siguruar atij të gjitha aspektet e një forme gjyqësore të shqyrtimit të çështjes. Aksesit në gjykatë duhet të jetë substantiv dhe jo thjesht formal. E drejta për t'iu drejtuar gjykatës është një nga aspektet e së drejtës për gjykim, e sanksionuar në nenin 42 të Kushtetutës (*shih vendimet e Gjykatës Kushtetuese nr. 14, datë 3.6.2009 dhe nr. 4, datë 23.2.2011*).

23. Në konsideratë të standardit të mësipërm, Gjykata thekson se çdo vendim gjyqësor, që jepet në përfundim të gjykimit të një çështjeje të një natyre civile, duhet të përmbajë elementet e përcaktuara në nenin 310 të Kodit të Procedurës Civile. Kjo dispozitë parashikon, në paragrafin e parë, se vendimi i gjykatës duhet të përmbajë hyrjen, pjesën përshkuese-arsyetuese dhe pjesën urdhëruese, ndërsa, në paragrafët e tjerë, elementet që duhet të përmenden në secilën prej këtyre pjesëve.

24. Gjykata vëren se në vendimin objekt kërkesë të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë mungojnë shkaqet e parashtruara nga kërkuari në recurs. Gjykata vlerëson se kjo mungesë krijon dyshime mbi vetë dhënien përgjigjeje të këtyre shkaqeve, duke cenuar të drejtën e aksesit efektiv të kërkuarit. Në këtë këndvështrim, pasqyrimi i shkaqeve të rekursit në pjesën hyrëse të vendimit të Kolegjit Seleksionues të Gjykatës së Lartë, përbën një element të domosdoshëm dhe të rëndësishëm të tij, i cili nuk ka thjesht karakter formal në përmbajtjen e vendimit gjyqësor.

25. Nisur nga sa më sipër, Gjykata çmon se vendimi i mospranimit të rekursit, i Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë, objekt shqyrtimi, është pasojë e një procesi jo të rregullt ligjor. Për rrjedhojë, pretendimi i kërkuarit në këtë aspekt është i bazuar dhe duhet pranuar.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në mbështetje të nenit 131 shkronja “f” dhe nenit 134 pika 1 shkronja “g” të Kushtetutës, si dhe të neneve 72 e vijues të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, me shumicë votash,

VENDOSI:

- Pranimin pjesërisht të kërkesës.
- Shfuqizimin e vendimit nr. 00-2012-1572, datë 22.6.2012 të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë (dhoma e këshillimit).

- Dërgimin e çështjes për rishqyrtim në Gjykatën e Lartë.

Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Anëtarë pro: Bashkim Dedja (kryetar), Vladimir Kristo, Altina Xhoxhaj, Sokol Berberi, Vitore Tusha, Admir Thanza, Fatmir Hoxha

Anëtar kundër: Xhezair Zaganjori